

Leonardo Spalatin

VLASTITE IMENICE S ČLANOM U ENGLESKOM

U obrascu

The A has a B

mnoge se imenice mogu pojaviti na mjestima A i B (*The man has a house*), ali ne i imenice kao što su *Walter, Smith, England*. Takve imenice zovemo vlastitim imenicama, i one se u engleskom tipično upotrebljavaju bez člana. Ipak, ima slučajeva u kojima se i takve imenice pojavljuju s određenim ili neodređenim članom, i ovaj članak govori o najčešćim takvim slučajevima.

Postoji skupina geografskih vlastitih imenica koje se uvijek pojavljuju ili se mogu pojaviti, s određenim članom. Tu je član posljedica određenih povijesnih i drugih situacija za koje dobar dio današnjih govornika engleskog ni ne zna, pa i englesko dijete mora biti na neki način upozoreno da s takvim imenicama upotrijebi član, jer su one izvan jezičnog sistema. Neke imenice iz te skupine jesu:

the Labrador (ali »in Labrador«) / (the) Congo / The Hague (uočite da se kod ovog imena i član piše velikim slovom) / the Antarctic (očito nastalo skraćivanjem od »the Antarctic Region«; sinonimna prava vlastita imenica »Antarctica« nema člana) / the Arctic / the Argentine (ali nema člana sa sinonimnim izvornim oblikom »Argentina«) the Ruhr / the Ukraine / (the) Lebanon / (the) Sudan / the Tyrol / the Piraeus.

Određeni se član javlja i sa stranim (ne-engleskim) imenima tvrđava: the Bastille / the Kremlin / the Alcazar.

Osobina je vlastitih imenica da se tipično odnose samo na jednu osobu ili stvar a da ništa ne govore o toj osobi ili stvari. Kad kažemo »Petar«, to se, u normalnoj situaciji, odnosi na nekog određenog, i uvijek istog, Petra; a činjenica da se taj čovjek zove Petar ništa ne govori o njemu, osim da je muškog roda. To ime može jednako nositi i visok i nizak čovjek, debeo i mršav, glup i pametan i tako dalje. Kažemo da imenica *Petar* nije konotativna.

Kad se vlastita imenica očito ne odnosi samo na jednu osobu ili stvar ili kad vlastita imenica stekne neko značenje — postane konotativna — u engleskom se uz takvu vlastitu imenicu javlja član.

1. *Vlastita se imenica odnosi na više osoba ili stvari*. Vlastita se imenica može odnositi na više referenata (tj. osoba ili stvari) u narednim situacijama:

a. Imenica je upotrebljena u pluralnom obliku. To se događa
a.a. s imenima osoba *the three Johns in my class / the Smiths* are something of a clan (svi članovi porodice Smith).

Slično je i sa slučajevima kao što je *the Misses Smith* gdje se govori o svim neudatim kćerkama porodice Smith.

a.b. S imenima naroda, plemena i drugih etničkih skupina u množini: *the Germans* are different from *the English / the Bellovacii*, a tribe of *the Belgae*.

a.c. Sa zemljopisnim imenima u množini: *the Netherlands / the Himalayas / the Balkans / the Americas / the Straits / the Bermudas / the Alps / the Carolinas*.

Vlastita se imenica i u jednini može odnositi na više osoba ili stvari u određenoj situaciji. Ako u susjedstvu ima više ljudi koji se zovu John, ti se ljudi mogu razlikovati na više načina. Imenu možemo dodati prezime, pa će se tako razlikovati *John Smith* i *John Brown*; ili uz ime dodamo i zanimanje kao *John the butcher* i *John the teacher* i tako dalje. Jedan je od mogućih načina da se iza imena navede neki podatak koji određuje nosioca a ispred imena se stavi određeni član, kao u *the John who lives down the street*. Ovo se razlikuje od niza *John who lives down the street* (bez člana) po tomu što u ovom drugom slučaju postoji samo jedan relevantni John, a relativna rečenica iza tog imena samo govori gdje taj jedan John stanuje, a ne služi da razlikuje između nekoliko osoba koje nose ime John.

2. Vlastita imenica postaje konotativna - pa dobiva član - kada se

a. ne odnosi na prvotnog nosioca imena. To se događa u slučajevima kada se vlastita imenica odnosi na

a.a. neku istaknutu osobinu prvotnog nosioca imena, a ne na samog nosioca:

John is a regular Hitler (= tiranin) / *he is a second Machiavelli* (= spletkar) / *by A. D. 79, Pompeii had become a fashionable resort, an Atlantic City* (= poznato kupališno mjesto u SAD) of its day / *Boston is somewhat of the Athens* (= kulturno središte) of America.

a.b. Slično je i s drugim slučajevima kada se vlastito ime ne upotrebljava za prvobitnog nosioca, nego za nešto drugo povezano uz prvobitnog nosioca, kao na primjer:

djelo: *he bought a/the Shakespeare / the Rembrandt* was picked for me by my friend,

proizvod: *he bought a/the Ford*,

pas: *the/a Saith Bernard* (dog),

pjesma: *the Nazis sang the Horst Vessel*,

trka: *when you win the Marathon* at the Olympic Games itd.

b. Određeni se član javlja i kad se pomoću kakva pridjeva razlikuju razni nosioci istog imena: *the Ellder Pliny / the Younger Pitt*.

c. Vlastito ime dolazi s određenim članom kada se na neki način razlikuju razna razdoblja u povijesti jednog te istog referenta:

the young Shakespeare would not have written it / *if we are to obtain any coherent view of the story, we must begin in the old London / he has done*

much to rekindle interest for *the new Turkey* / how different is the impression produced by *the Chicago* of today / *the Paris* of today is vastly different from *the Paris* of the Middle Ages.

d. Određeni član se javlja kad se ispred vlastitog imena nalazi kakav opisni pridjev za koji govornik hoće naglasiti da ukazuje na neku istaknutu osobinu nosioca vlastitog imena. Kad govornik kaže »the cruel Machbeth«, onda prisutnost određenog člana ističe da je okrutnost, po mišljenju govornika, najistaknutija Macbethova osobina.

Ovdje član nije obavezan, i njegovim se izostavljanjem gubi samo emocionalni stav govornika, ali se ne razara gramatičnost izričaja. Evo još nekoliko primjera ovakve emocionalne upotrebe određenog člana ispred opisnog pridjeva i vlastite imenice:

the noble Anthony / the famous Sam Houston / the abominable Messalina / the Crete of *the dreaded king Minos* / the great Achilles.

Lažni član uz vlastite imenice

Ovo su bili najčešći slučajevi vlastitih imenica popraćenih članom, određenim ili neodređenim. Sada ćemo spomenuti nekoliko slučajeva lažnog člana uz vlastite imenice. Zapravo, član ni nije lažan, nego u stvari ne pripada vlastitoj imenici uz koju se pojavljuje nego nekoj općoj imenici koja je izostavljena. Tako kažemo *the Sahara*, ali član pripada imenici koja se najčešće izostavlja, pa je *the Sahara* samo skraćeni oblik vlastitog imena *the Sahara Desert*, a to se vlastito ime sastoji od vlastite imenice *Sahara* i opće imenice *desert*, vjerojatno u nekakvom apozicijskom odnosu.

Slijedi popis najčešćih takvih slučajeva:

1. Opća imenica koja stoji ispred vlastite imenice identificira nosioca vlastite imenice. U nekom mjestu može biti više žena s prezimenom Smith, ali će vjerojatno samo jedna od njih biti, recimo, udovica, pa u engleskom imamo *the widow Smith*. (U američkom engleskom u ovakvim se slučajevima član često izostavlja.)

Još nekoliko primjera:

the Virgin Mary (vlastita se imenica može izostaviti: *the Virgin*) / the pilot Smith / the Apostle Saint Paul / the planet Mercury / the servant Mary / the Spaniard Joan Miro / the farmer Morgus / the philosopher Aristotle.

Ovakva se kombinacija može javiti i u obliku *Smith, the pilot*, gdje je očito da član pripada općoj imenici.

2. Određeni se član javlja s raznim zemljopisnim vlastitim imenicama i kad se upotrebljavaju bez opće imenice kojoj član zapravo pripada:

2.a. oceani, mora, tjesnaci, zaljevi, poluotoci: *the Atlantic (Ocean)* / *the Adriatic (Sea)* / *the Yucatán (Peninsula)*;

2.b. rijeke: *the (River) Thames* / *the Saint Lawrence (River)*;

2.c. kanali: *the Suez (Canal)*;

2.d. planinski lanci: the Atlas (Mountains);

2.e. pustinje: the Gobi (Desert).

2.f. Određeni se član javlja s vlastitim imenicama kad ove služe kao imena javnih institucija kao što su:

2.f.a. hoteli: the Bedford (Hotel) / the Savoy,

2.f.b. gostionice i restoracije: they are dining at *the George* (inn),

2.f.c. galerije i muzeji: the Tate (Galléry),

2.f.d. kazališta i kina: what's on at *the Apollo*?

2.g. Određeni član stoji ispred imena brodova, podvodnih i površinskih, svemirskih brodova, zrakoplova, aviona i slično:

I was out on a ship once, *the General John F. Kay* was her name / nuclear submarines such as *the »George Washington«* / two tugboats moored alongside, *the Palmico* and *the Albermarle* / each titanic airship named for a world-famous German scientist — *the Mach*, *the Nerst ... / the Britannia 312* (tip aviona).

Dakako da se određeni član javlja u svim nabrojenim slučajevima i onda kad takvo izvedeno ime ne sadrži vlastitu imenicu:

the Black Sea (more) / the Snake (rijeka) / the Majestic (hotel) / the Blue Boar (gostionica) itd.

Smatramo potrebnim upozoriti čitaoca da se u ovom članku govori o vlastitim imenicama, a ne o vlastitim imenima. Vidjeli smo da vlastita imenica ne mora biti i vlastito ime (*a Hitler*), a isto tako vlastito ime može biti i imenica (ili kakva kombinacija s imenicom) koja nije vlastita imenica, na primjer *the Tower*, *the Milky Way*. O vlastitim imenicama i vlastitim imenima govorit ćemo drugom prilikom.

PROPER NAMES WITH AN ARTICLE IN ENGLISH

Summary

The author discusses the occurrence of the definite and the indefinite article with proper names in English.